

SZENTES ÉS VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár
 egy negyedévre 1 fnt 25 kr., félévre 2 fnt 50 kr.

Szerkesztő és kiadóhivatal:
 I. tized 265. szám, óv. Fried Józsefné urnó házában, hová a kéziratok címzendők.

Hirdetések
 és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.

Tanulságok.

Szentes, 1890. ápril. 10.

Szentes város képviselőtestülete a f. hó 8-án egyikét tartotta azon ritka közgyűléseknek, melyek a vita sajátosságára és azon körülmény folytán bővelkednek tanulságban, hogy pregnáns kifejezői a nálunk uralmon levő ferde és épp ezért áldatlan irányzatnak.

A közgyűlés tárgysorozatába fel volt véve a szervezési szabály módosítására kiküldött bizottság elaborátumának tárgyalása s ha nem bízunk is abban, hogy ezt a munkálatot egészében, változatlanul fogadja el a képviselőtestület: annyit remélhetünk, hogy e testületben két kérdésre nézve a bizottsági javaslat nem talál ellenkezésre: értjük a kvalifikáció és fizetésfelemlés kérdését.

Reméltük pedig ezt annyival inkább, mert — bár a városi képviselőtestület tulnyomóan az egyszerűbb észjárású gazdaosztályból kerül ki, ez osztály fölvilágosult, józan voltát és azt, hogy alapjában a legjobb indulatú, senki sem vonhatja kétségbe s e jó tulajdonságok összesége, párosulva városi közigazgatásunk utóbbi hat évének azon slendriánságával, botránnyaival és felszeregségeivel, melyek felismerése elől ez a képviselőtestület lehetetlen hogy elzárkózott volna s a melyek jó részt a hivatalban levők egy részének tudatlanságában, kvalifikáció hiányában, jó részt pedig abban gyökereznek, hogy hivatalnokainkat oly rosszul fizetjük, miszerint azok. — ha társadalmi álláshoz illően akarnak élni — lehetetlen, hogy minden idejüket hivataluknak áldozzák — mind-egy együttvére lehetetlen, hogy fel ne keltette legyen bennünk a reményt az iránt: miszerint e két kérdésnek nem lesz ellenese, vagy ha igen: oly törpe minoritás lesz az, mely miatt a többség még pirulni sem lesz kénytelen.

S valljuk meg őszintén: a szervezeti szabály új tervvázlatának e két pontjában egy új és szebb jövő alapját látunk letéve.

Láttuk városunkat, annak képviselőtét a kor színvonalának igaz magaslatára emelkedve, oda, hol eszeleket nem szükkeblés, nem ósdi világnézet, nem korlátolt eszmékör. hanem saját érdekének és az új kor követelményeinek helyes megismerése szabja meg.

Sajnos, hogy a valóságban nem így következik be.

Már a közgyűlés első napja gazdagabbá tesz bennünket e tekintetben egy csalódással, már ez meggyőz arról, hogy hiu reményt tápláltunk, mely soha

nem valósul meg, amíg nem regeneráljuk magát a képviselőtestületet és oda nem törekszünk, hogy ez álljon azon a szinten, melyen egy ily gazdag és értelmes lakosságnak nagy város képviselőtétének, mint Szentes, mulhatatlan állnia kell.

De meggyőződünk még egyébről is e nagyfontosságú kérdés tárgyalása alkalmából és tulajdonképen az utóbbi meggyőződésünk az, mely a legmegszivlelendőbb tanulságot szolgáltatja mindazoknak, kik a közeleti küzdelem számottevői.

Meggyőződünk arról, hogy itt a baj kiforrása, ha eredetét elfogulatlanul kutatjuk, nem annyira e képviselőtestület tagjai egy jó részének korlátolt világnézetéből, mint inkább a vezetés helytelen voltából, a vezérek egyéni párttaktikájából fakad és így olyan lokális bajjal állunk szemben, mely — ha minden eszközzel kiirtására nem törekszünk — hovatovább vészthozó leend városunkra.

Mert tagadhatatlan az, hogy Szentes város közönségének zöme értelmes, fölvilágosult, gondolkodásában, ítéletében józan és a mellett könnyen vezethető, jóindulatú is.

Hiszen csak e tulajdonságok mellett volt lehetséges az utóbbi évtized reform-alkotásait: az utcai világítást, ártyú kut furatását, gimnázium és vasút kiépítését és az utcakövezést megvalósítani, csak e tulajdonságok magyarázzák meg, hogy az intelligencia ily csekély számaránya mellett is képesek vagyunk a haladás ösvényén megállni.

Nylvánvaló hát, hogy itt nem a közönség zömében, hanem a vezérekben van a hiba, amiről a helyi pártalakulásra vetett egy tekintet is nyomban meggyőz.

Pártalakulásról szoltunk és pedig szándékosan egyes számban, mert városi adminisztrációban talán széles hazában pártatlanul állók a mi viszonyaink, melyek lehetségessé teszik, hogy itt egy párt minden ellenpárt nélkül domináljon és vezesse tuskón-bokron át, közigazgatásunk rozoga szekerét.

Kerülközik ugyan egyes eset, amikor az adminisztrációban, közgyűlések alkalmával egy-egy kérdés körül vita támad és az ellenkezéses viszketeg meg szállja egyik-másik városatyát, ami aztán végeredményében talán egy-egy közgyűlési határozat megfőllebbezésére is vezet: de egészséges, egységes opozíció, egy szervezett ellenpárt a párttal szemben, olyan, amilyenre egy város vagy megye kormányzásában éppoly szükség van, mint a parlamentben: olyan, amely — mint

kisebbség bár — de ellenőrző hatalmat gyakoroljon a többséggel szemben, nálunk soha sem volt s épp ezért is oly sajátlagosak a mi viszonyaink, hogy közvetlen a korszellemmel való előhaladás mellett, sőt vele karöltve találkozunk az ódsiság, az obskurrácia és korlátolt-ság ferde kinövéseivel.

S ha mélyére hatolunk annak: mi-ben gyökereznek a ferde viszonyok — újból a közönségnél állunk szemben, ezzel a lajhárbetegséggel melyet a szabirita kényelem szül s amely a benne szülyt még a gondolkodásra is képtelenné teszi.

A közöny nálunk minden jobb törekvés megölője. Szeretjük a kész gondolatot, mely nem agyunk kohójából került ki, de amely fölött más törte az esztét. Így aztán természetes, hogy az a más, aki nem sajnálja az esztét törni és helyettünk gondolkodni, könnyű szerrel veti fel magát a tömeg vezérévé és alakít egy pártot korlátlan hatalommal, mely kíméletlenül dönt le minden ellen-törekvést, fakadt légyen bár az a leg-nemesebb szándékból.

Az ilyen pártalakulás nemcsak egészségtelen, de nagy mértékben veszélyes is.

Látjuk, hogy a vezér, ha egyszer kivitt fölényét állandóan megakarja tartani, — pedig nem csak ezt teszi, de sőt féltékenyen őrszi is a maga befolyását — kénytelen nem egyszer oly divergens elemekkel szövetekezni, sőt ezek közül alvezéreit toborzani, melyektől máskor megvételssel fordulna el.

A jobbák közönyében gyökerező nagyságának átka ez, mely hovaelőbb keservesen bosszulja meg magát a közöngyön.

Jön egy idő, mikor ez alvezérek a fejére nőnek, mikor — hogy a hatalmat továbbra is bitorolja, kénytelen nekik a közöngy kárára, a haladás szegényére oly engedelményeket tenni, melyek a közigazgatás egész menetére benító befolyással vannak és mindannyiunkat messze visszavetnek az ódsiság útvesztőjére, melyből alig-alig hogy megtaláltuk a fölvilágosultsághoz vezető ki utat.

Hiszen a f. hó 8-án kezdődött városi közgyűlés a legkésebben szóló példa ez állításunk mellett.

A haladó kor megkivánná, hogy vele haladjunk, hogy intézményeinket és ezek közt első sorban városi közigazgatásunkat vele lépést tartva fejlesszük s ha már a rendezett tanácsú városok sorába emelkedtünk, adjuk meg annak mindenben a savát-borsát is: fizessük hivatalnokainkat ugy, ahogy ma a tisztességes becsületes munkát a szellemi téren épp oly mértékben fizetik, mint az anyagin, de aztán e fizetéshez képest

kívánjuk meg tőlük a kellő képzettség is, mely nélkül ma már a hivatalnok sem szűkölködhet.

Ezt megkívánja tőlünk saját jól felfogott érdekünk is megkívánja a korszellem, a haladás, mely elől egyéb téren sem zárkóztunk el és nem lehet párt — ha egyékként a közjót iránt való tisztét komolyan fogja fel — mely e célra minden erővel ne törekedjék.

S íme, mit tapasztalunk?

Annak a pártnak nehány obskurus alvezére, mely ellenpárt nélkül áll, harangrozza a várost. Eljárnak házról-házra, ahol egy városatyja lakik s mert nincs kedvesebb, csalogatják, de családkonnyabb jelszó sem ennél: „nem fizetünk” — könnyű szerrel toborzanak össze egy tábor, mely sem a hivatalnoktól nem akar magasabb képzettséget, de aztán a fizetésüket sem akarja ám emelni egy fillérrel sem.

Hát az ilyen pártalakulás nem áldása, de átka minden nemesebb törekvésű városnak.

És kimondjuk nyíltan: semhogy ez nálunk tovább is így maradjon, semhogy ezután is ily divergens elemek legyenek ily nagyfontosságú kérdésekben is hangadók: jobb ha visszafejődik a város nagy községgé, mely fölött szolgabíró az úr.

Mert sokkal jobb és a polgárságra is áldásosabb volna, ha Szentes egy jól rendezett, kedvező viszonyok közt élő nagyközség, melynek lakosságát nem nyomja agyon a községi pótdadó terhe, semhogy a mai állapot maradjon meg továbbra is, mely mellett nagy garral adjuk ugyan a rendezett tanácsú várost, de adminisztrációnk a legnyomorúságosabb és közterheink évről-évre épp a silány adminisztráció következtében, mármár az elviselhetlenségig megsekedesnek.

Városi közgyűlés.

(1890. ápr. 8.—9.)

Kint borongós, szeles áprilisi nap, bent a csérfészek alacsony közgyűlési termében valami borongós, nyomott hangulat, mely egy egy próbát viharoskát szül, ahogy a tárgysorozat második pontja, a szervezeti szabályrendelet módosítása kerül a tanácskozás zöld asztalára.

Közbe-közbe, akár csak az áprilisi időjárások — megcsillan a verőfény egy-egy általános derűtségben nyilatkozva, ahogy valamelyik „pórlós” városatyja olyat mond, mely önkénytelen rángásba hozza a nevető idegeket.

A hangulat különben rettenetes kriptáillatú, több lépésre megérezni rajta az ósdi-sá penészvirágának bűzét, mely makacsul elfojt minden előretörekvést.

S hogy még nyomottabb legyen az érzés, mely a városatyák többségének szívére és agyára súlyosul: egy kis kivégzést is rögtönöztek, melynél a városi segédmérnöki állás volt a jusztfikkált.

Kivégezték: volt, nincs!

S amilyen komikus maga ez az ítélet akkor, mikor tulajdonképpen a hivatalnokok állásának könnyítése volt az eredeti cél, olyan a megokolása is.

„Nem kell segédmérnök, mert a dül-útak most sincsenek kimérve!” — ez a mély bölcsességű indoka az ítékezésnek. Éppen annyi, mintha a rongyos ember

azt mondaná: „Nem kell új kabát, mert ennek a réginak most is lyukas a könyöke.” Vagy az éhes így tiltakozna a jöfele pocsenye ellen: „Ne hozzatok élelmet, mert most is majd felfordulok ehen!”

Hatalmas logika, méltó azokhoz, akik érvényesítettek.

A közgyűlés lefolyása a következő:

Elnök: S a r k a d i Nagy Mihály polgármester.

Jegyző: Dr. F i l ó Tihamér főjegyző.

S a r k a d i Nagy Mihály polgármester 9 órakor a közgyűlést megnyitja s ki jelenti, hogy a jelen közgyűlés rendes közgyűlés s csak tolihába következménye, hogy a meghívókön rendkívülinek van jelölve.

A január hó végén tartott közgyűlésről felvett jegyzőkönyv felolvasottnak kimondottat.

Ezután felolvasottat a jelen közgyűlés tárgysorozatában első helyen felvett polgármesteri jelentés az 1889-iki közigazgatási évről. A nagyterjedelmű jelentés — melynek felolvasása 1 és fél órát vett igénybe — első sorban az egészségügygel foglalkozik, mely a mult év tapasztalatai szerint kedvezőlen volt, mert a vörheny és kanyaró járványszerűleg dühöngött, úgy hogy ezek miatt az iskolák két ízben is bezárni kellett. Ezzel kapcsolatban megemlékezett a polgármesteri jelentés a városi kórháznak a kor igényeire és az egészségügy követelményeire képest eszközölt átalakításáról, úgyszintén annak 1889. évi forgalmáról. A 22 ágyval felszerelt 6 szobából álló városi kórházban 1889 ik évben gyógykezelést összesen 160 beteg, kik közül 127 helybeli illetőségű volt, s ezen betegnek 1670 esetben lett gyógy-szer kiszolgáltatva. A védőmúlt oltás 838 esetben, újraoltás pedig 119 esetben történt, azonban voltak sokan, kiket ennek elmulasztása folytán megbüntetni kellett.

Ezután áttér a jelentés az állategészségügyre, mely szintén nem kielégítőnek jelezte. Az állattenyésztésre vonatkozó része azt tünteti ki, hogy városunk közönsége erre még a kellő gondot nem fordítja s így tetemes jóvedelmét veszti meg magát. — Vadunkon szállítottat 601 vadg., 600 igazmarha, 600 birka és ugyanannyi sertés. A város közönsége fogyasztására az 1889 ik évben 688 drb. őrz és 449 drb. gyenge marha, 3339 drb. juh és 1902 drb. sertés vágottat le.

Teljesen szomorú adatokat tár elénkbe a polgármesteri jelentés a népesedést illetőleg. A nagy haladás, különösen a csecsemő korban, azt igazolja, hogy a szükséges gondoskodást a szülők ezekkel szemben nem teljesítik. A szülők száma kevesedett, a házasságkötés száma apadt, míg ellenben a törvénytelen gyermekek száma növekedett s a vadházasságban élők száma szaporodott. Született az 1889 ik évben 1120, elhalt 801.

Megnyugtatóbb a tanulgyre vonatkozó része. Gimnásiumunk, polgári leányiskolánk, a tanjai iskolák, iparisokla, kisdudóvó mind-egyik jelentékeny számú tanulóval bír, s az összes iskolákba járók száma 3440 et tesz ki.

Közbiztonsági állapotaink is javultak az 1889 ik évben: gazdasági viszonyaink azonban kedvezőnek egyáltalán nem mondható. Általánosságban a közélettermésén aluli volt a gazdálkodás eredménye, az árak pedig alacsonyok s csak akkor volt némi emelkedés az árban, mikor még a cséplés tartott. Mindennek dacára az adózás városunk közönsége által oly mértékben teljesített, hogy az kedvezőnek jelezhető. A városi közönséget összes adón-mekben 323 ezer frton felüli összeg terheli, s erre 278 ezer frton felüli befizetett, úgy hogy a hátralék 57 ezer frtot tesz ki.

A város pénzügyi állapota 1889 év jén 515 ezer frt adósságot tüntetett ki, mely az év végével 496 ezer frtra apadt. E tekintetben, dacára a nagy újítások és változások miatt szükségessé vált kiadásoknak, a helyzet kedvező.

Ezután a jelentés a tisztikar működéséről, a pénztárak állapotáról, úgy forgalmáról számol be, melyel aztán véget ért.

A felolvasott évi jelentés tudomásul vétetett s kinyomatása elhatározottat.

Második tárgyaló következett a módosított szervezeti szabályrendelet tárgyalása, kétség kívül a legfontosabb a tárgysorozatba felvett tárgyak között, mert mint már jelezte, ebben a hatáskörök szigorúban körvonalaztak, azonkívül a tisztviselők kvalifikációja megvan alapítva, mely mindenestre a városi tisztikar értelmiségét emeli s biztosítottat nyújt arra nézve, hogy minden egyes állás szakszerűleg leendő betöltve. Ettől eltekintve azonban az értelemfontosabb tárgyat ezen szervezeti szabályrendelet tervezete a közgyűlésnek, mert a kvalifikáció-ellenesek szükségességnek tartották előleges értekezletre egybegyűlni, hogy így tömörülhessenek s az állásfoglalásnak eredménye biztosítható legyen.

Meg is látszott hatása annak a párt-értekezletnek, mert alighogy elhangzott a polgármester szava a következő tárgy felolvasásakor, U d v a r d i Sándor nyomban felállt s indítványozta, hogy a tárgyalás menetének megkönnyítése végett határozzon a közgyűlés abban a kérdésben, hogy a kvalifikációt alkalmazzák-e és a fizetéseket fel-emeljék, mint ahogy az a javaslatban foglaltatik, K á t a i Pal János sokkal őszintebben nyilatkozott az Udvardi indítványa tárgyában. Nem keüregette mint Udvardi Sándor, hanem kimondta egyenesen, hogy szerinte a szervezeti szabályrendeletben ez a kettő a fontos. Hogy pedig e kettőben határozni most kell, azzal indokolja, hogy a nagy munkaidő beállt s a képviselők legnagyobb része mezei munkáit foglalkoztatván, sok időt itt nem tölthetnek el, mert akkor oda kinn nem halad a munka, most pedig együtt vannak még s ha e fölött határozni, akkor aztán ami egyéb megbeszélési való van benne, azt akár maguk a tisztviselők is elvégezhetik. P á s z t o r János meg emelgy egész odát az engedékenységben, hogy ő nem ellenző a kvalifikációt, mert mint magát, saját módja szerint kifejezi, sokkal többre becsüli a tanult embert, mint a szamarat; de hát a fizetés felemelést nem hajlandó pártolni és így inkább meg sem szavazza a kvalifikációt, mert ez a fizetés felemelést okvetlenül maga után vonja. K r i s t ó Nagy István, S z e d e r János és B a l o g h János felszólalást után azonban a közgyűlés a javaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadta, s ezzel megkezdődött a javaslat szakaszonkénti tárgyalása. A részletes tárgyalás alkalomával hosszabb vitára a javaslatnak a városi előjáróság, tanács, segéd-, kezelő-és szolgálati személyzetnek megállapítását tartalmazó szakaszai szolgáltattak alkalmat, miután ezek között van több olyan állás, mely most ezen új szervezeti szabályrendelettel rendszeresítették. A vita eredménye az lett, hogy a javasolt külterületi orvosi, a mérnökségdi és állatorvosi és egy hivataloszági állás töröltetett. — S ezek után a közgyűlés az első napon d. u. 2 órakor véget ért.

A közgyűlés második napja, mely f. hó 9-én d. e. 9 órakor vette kezdetét, egyike volt a legkedvesebbeknek s mondhatjuk, hogy régóta nem tartott már Szentes város képviselőtestülete egy-egy olyan jelentőségteljes közgyűlést, mint ezen a napon. Most került ugyanis sor a kvalifikációt illeti döntésre, hogy ezzel a képviselőtestület kiállítsa magáról az érettségi bizonyítványt arra való nézve, vajjon a haladás tekintetében eddig nyilvánult hajlandósága valóban saját értelmiségének természetes kifolyása e, vagy csak az egyes vezetőknek érdeke szerinti irányt követték? És ki kell nyilvánítanunk, mert ezt az eredményt kétségtelenül kimutatja, hogy igenis öntudatosan járt el eddig is, mert csakis azok részvételéségén mult el a diadal, a kiktől pedig joggal elvárhatnánk, hogy város ügyeivel tehessegiük, képzettségük, értelmiségükkel fogva ódaalóan foglalkozzanak. Ha mindazok, a kik számot tartanak az értelmiséghez való sorolásra, köteleességüköz képest megjelennek, úgy nem egy szavazattöbbséggel lett volna megszavazva e nagy jelentőségű és horderejű kérdés, hanem igenis

teremes többséggel diadala juttatva. Az ebből városunkra hármlól szegény tehát leg-többször azokat illeti, kik kötelességük teljesítésében így megbecsülhatlan mulasztást követtek el és azokat, akik nyelvükön horjadjak és hangosán hirdetik, hogy az előrehaladás barátja s a mikor tenni kellene, csak a szó és nem egyszerűen a tett embereket mutatják be magukat.

A kvalifikáció mellett szólottak: Burián Lajos, Szeder János, Fekete Márton, Dr. Filó Tihámér és Filó János; ellene: Udvardi Sándor, Sima Ferenc, Kátai Pál János és Kálmán Mihály.

A szavazás előbb az árvapénztári pénztárnok és ellenőr kvalifikációjával eszközöltetett és pedig egyszerű felállással, mikor 46 a képesítés mellett, 54 pedig ellene szavazott.

Névszerinti szavazás kérését a jog-és pénzügyi tanácsnok, egyáltalán helyettes polgármesteri állásra javasolt kvalifikációjánál, mikor is 53-an a javasolt kvalifikáció mellett, 54-en pedig ellene szavaztak és így egy szavazattöbbséggel határozatba ment, hogy erre az állásra Szentes városában nem kell egyéb kvalifikáció, mint 24 éves életkor és 2 évi adózás.

Ez a szavazás döntött aztán a többi állásokra javasolt kvalifikáció sorsa felett is, mert ezután rendre törültek az egyes állásoknál a kvalifikációk.

A továbbiakról lapunk jövő számában adjuk az értesítést, még csak annyit hozunk tudomásra, hogy a közgyűlés a második napon d. u. 1 és fél órákor ért véget, hogy másnap folytatassék.

Újdonságok.

Szentes, 1890. ápr. 10.

— **Husvét.** A feltámadás ünnepének gyönyörű időjárás kedvezett s talán annak is köszönhető részben, hogy a sugaras tavaszi verőfény belopta újból az emberek szívébe a vallásos áhitatot, vagy legalább fogékonyabbá tette iránta, közelebb hozva istenhez, az istenséggel való közelméltatást. Legalább erre kell következtetnünk azon körülményből, hogy a templomokat szokatlanul nagy számban töltötte meg a hívők ájtatos serege és azok környéke mindkét ünnepnap délelőttjén rajzó meleshez vált hasonlatossá. Különböző ilyen volt az ünnepnapok alatt az egész város minden utcájának képe. Ünnepi közönség, derűs, mosolyos arcok, mindenütt az elégedettség, hullámzótt fel-alá mindenütt s bőven kijutott e közönségből a tul a kurcai népkertnek, a Széchenyi csárdának és vasúti vedéglőnek is. Csak husvét másodnapjának estéjén változott az idő kissé borongóssá, az időjárás hígánya hirtelen elszállt és esőt mutatott, mely aztán kedden este egy kis permeteg alakjában fényleg be is következett. A husvét maga azonban derűs, napfényes, kedvre indító volt, olyan, amilyen ritkán szokott lenni kivált azon esztendőkből, mikor — mint most is — április elejére esik. A tavasz, a természet újra ébredésének, halottaiból feltámadásának igazi ünnepévé vált így, mint még az a kintornás is bizonyított, aki nő-táit recsegtetve járta be a város utcáit. Mert a kintornások vándorutrá kelése, házalása, még a fecskéhez hasonló is biztosabb hirdetője a tavasznak.

— **Célszerű újítás.** Kocsiposta küldeményeinket, a nagy csomagforgalom dacára eddig közönséges, nyílt saroglyás paraszt-kocsin szállították ki mindég a vasúthoz s mikor a csomagokkal tülhalmozott kocsit így kldőcögni láttuk, mindannyiszor feltűnt az a gondolatlan könnyelműség, mely az ilyen csomagszállításban nyilvánult. Annál örveudentesebben lepettünk meg azonban a napokban, látva, hogy e téren célszerű

újítás következett be. Mintegy 8—10 nap óta ugyanis a kocsiposta küldeményeiket csinos, zárt postakocsin szállítják ki a vasúthoz, mi mellett teljesen ki van zárva annak lehetősége, hogy a kocsiról egy—egy csomag esetleg el is vesszen.

— **Tanári értekezlet.** A gimnáziumi bizottság egyik legutóbb tartott gyűlésén a most 6 osztályú tanintézetnek teljes 8 osztályúvá leendő kiegészítésének eszméjével foglalkozva, elhatározta, hogy e kiegészítésre vonatkozóan véleményadásra hívja fel a gimnázium tanári karát. E célból a tanárok, kik a husvétit ünnepeket is itthon töltötték, értekezletet tartottak, melyben az intézetnek kikerekítését határozottan kívánatosnak mondták ki. Egyidejűleg kilogják mutatni a gimnáziumi bizottságnak, hogy e fokozatos kiegészítés már a jövő tanévben megkezdhető a 7-ik osztály s a következő évben befejezhető a 8-ik osztály felállításával, melyek semmi újabb építkezést nem igényelnek, amennyiben két tanterem a mai épületben még könnyen berendezhető. Kimutatják továbbá, hogy a 7-ik osztály tanterei, a megelőkötbi kitélnek és csak a természettani tanterek némi pótlása válik szükségessé. Új tanteret is csak egy kell egyelőre a 7-ik osztály felállítására folytán, még pedig egy rendes tanár alkalmazása a latin és német nyelv tanzékre s amennyiben az egy osztály szaporulata 25 tanórát igényel, amennyily egy tanár meg nem terhelhető, a mai tanári kar készsége vállalkoz az arra, hogy a fölös óraszámokat maga közt felossa. A majdan felállítandó 8-ik osztály fog aztán két új tanerőt igényelni, még pedig egy rendes és egy rendkívüli tanár alkalmazását.

— **Riadalom a templomban.** Csongrádon, husvét első napján csaknem szörnyű szerencsétlenség színhelye lett a piactéri nagytemplom. Az isteni tisztelet alatt ugyanis egy Máriaalany lenge ruhája szikrárt fogott a viaszgyertya lángjától, melyhez nagyon közel talált menni és ahogy a könnyű ültözet lobbot vetett, iszonyu tolongás támadt az ajtatoskodók közt, kik mind a kijáratok felé tödültek, hogy meneküljenek. Szerencse, hogy a leányhoz közel állók nem veszítették el lelelkijelenlétüket és siettek az égő ruhát letépni, a tüzet elfojtani. Így aztán a nagyobb szerencsétlenség elhárult és csak a leány szenvedett égési sebeket.

— **Tavaszi vásár.** Ez évi országos tavaszi vásárunk a f. hó 19—20 és 21-ik napjain tartatik meg, még pedig f. hó 19-én a baromvásár, 20 és 21-en pedig ez ugynevezett gyalog- vagy kézműves vásár.

— **Halálozás.** Egy kedves, fiatal, életvidám nő elhalálozása. Kivált ha koporsóját kicsiny, alig a földből felcseperelelt árvák állják körül, mindég mélyen megrendít és mennyivel inkább az, ha tudjuk: hogy az elhunytat az anyai szeretet és kötelesség hű teljesítése vitte kora sírjába. Az anyai szeretet és kötelesség áldozatlón szerencsétlen barátunk, Dr. Czukermann Soma gyakorlati orvos neje, szül. *Diamant* Luiza úrnő, ki ifjú életének 28 ik évében, a f. hó 8-án, esti 10 órákor, alig néhány napit kínos szenvedés után hunyt el férje és kis árvái pótolhatlan vesztéségre. Alig két hete, hogy a boldogult egy kis leánykáját, alig 7 éves korában ragadta ki a halál övéi köréből s e kicsiny kis virághimbó ime maga után hervasztja a nyíló virágtövet is, mely ápolásában kimerült s a tövén fakadt bimbócska vesztét nem képes túlélni. A kis leányka vörhenyben volt s haszatlanra intette a férj a legnagyobb elővigyázatlan szerető édes anyját, nem tudott megválni kicsiny betegétől, maga ápolta éjjel s nappal, ha talán így megmenethető az életnek

s eszre sem vette, hogy az alatt a kór órái reá is átragad, alattomosan hozzá férközik, hogy gyilkos kezével: őt is a halálba kergesse. A kórán elhunyt ifjú nő temetése ma d. u. 1/3 órákor lesz a seikorcsmaközi gyászszázból. Adjon az ég neki nyugodalmat kis gyermeke mellett az édes anyaföldben s enyhítse övéi fájdalmát a közrészvét.

— **Elpusztított közkút.** A tyukpák terének kövezésével egyidejűleg annak egész rendezését is foganatba vettette az előjárás és ez alkalommal befuteti földhíjánál az ott volt közkutat is. E kut régeente nagyon használt közkutja volt a városnak, mely megíéhetően jó ivóvizet szolgáltatott és ha ma, mikor jóformán az egész város az ártezkút forrásvizét issza, mint ivóviz használaton kívül is jött e kut vizet, elpusztítani ily költséges építményt még is csak vétki, mert egy az az utcaútözésnél még mindég jó szolgáltatásokat tehetett volna, más meg: tüzendészeti szempontból inkább az volna kívánatos, hogy a város minél több terén legyen egy egy közkútunk.

— **Mérges tulipánok.** Nem épen ritka dolog már mai napiság, hogy az aszonnyok között csekélységek miatt apró cseleptető törjön ki s egy kis nyelvtornász után fegyverszűnetet köve, majd végleg kiengesztelőde, egymás kebelére boruljanak. Hanem már az csakugyan unikum, hogy kéréhetetlen irtó böhört viselkedés egész aszonny hadtestek még pedig egyes tagközával, külön e céra nevelt nő katonákkal; mert erre születni kell. És a XIX. század villámkorzaka ezzel is díszkedhetik. Ez a század szült egy rózsabokorban hűt ilyen tulipánt. A „B e t l e h e m e” utca bekés polgárai már evek óta bamulók voltak e ritka tüneménynek s nem egyszer voltak szemlélők is különböző természetű hadgyakorlatoknak, melyből megtanultak e nő hadtest hatalmát felve — nem tisztelni, hanem előre messziről menekülni. Hanem a sors, hatalmuk megdöntésével fenyegette a virágokat, tözomszedságunkba pánatláta egy szüntelen szomszédos ellenfelet. Ezt akarták tehát a kedvező talajból kiirtani s kibéreltek annak lakását. Dehát ilyen provicián szeretik az emberek a virágos kerteket, még ha még olyan morál katona természet lakozon is valakiben, melynek művelése pedig nem kötődik a birtokbétel idejéhez. Hanem inkább a kedvező időhöz s így érthető, hogy amazon szépeink is el-el látogattak a szomszéd engedelmevel annak élésére. „Csak tessék édes lelkeim! — mondja édeskés mosolygól a szomszédasszony — én ugy sem vehetem most telvű idején hasznát, jövőrre pedig a maguké lesz”, az engedelmet kérő szépeknél. De szívet előntötte az epe, a hatalom elvesztése miatti keserűség. Megakarta magát bosszulni és a bosszat a véletlennek tudni be. Így aztán mit tehetett arról, ha csupa véletlenből a mosogató lé rája freccsen a kertben munkálkodó hadi vagyis hadnökre, kik ez által felbőszítve egész erővel rárohantak az ellenfele. Eleintlen csak szóval: azután „szórol—szóra, majd karóra.” egész erőjükkel nekiesetek a konyhadényes tisztogatóval foglalkozó háziaknak, össze-vissza törve a cserép edényeket. Sokszor megingott már mindkét hadtestnek hol jobb hol bal szárnya; ösztört edények, mint hasznavehetetlen fegyverek heverték a földön; plezurók özöne borította az arcot, kezét, minden körömmel megérinthető testrészt. A küzdelemben kifáradva, már-már kétes volt a győzelemhez szokott amazok diadala, midőn a kerítésen megjelenő tartalékosapat mégis az 5 részkre döntötte el a győzelmet, a megtépasszott ellenfél pedig rendőri közeg támogatásáért rohant, hogy az elvesztett harci dicsőségért más uton kárpótolja magát. És a rendnek a tisztesleges öre nem bírván a gordiusi csomót más-ként megoldani, ízme karjait éjszakés délre kiterjesztve „arra menjen” „itt maradjon” szavakkal szét választotta őket. Most azután mással nem bosszanthatván egymást a kerítésen keresztül a nyelvüket ölogetik egymásra.

— **A kartársak részvéte.** A csongrád-megyei orvos gyógyszerész egyesület, dr. Cukkermann Soma egyleti tag nejkének temetésén ma delután testületileg vesz részt és díszes koszorút helyez, részvéte jeléül, a korán elhunyt ifjú nő koporsójára. E hírrel kapcsolatosan megemlíttük azt is, hogy a temetésen dr. Nádai N. rabbiszemináriumi végzett növendék, a nagykárolyi zsidópap fia magyar gyászbeszédet tart.

— **Műkedvelői előadás.** A f. hó 7-én, husvét másnapján, az iparos ifjak által tartott műkedvelői előadás csak újabban meggyőzte, megerősítette a közönséget a

felőlök alkotott jó véleményben. Ez csak egy újabb diadala volt az iparosíjak azon törekvésének, mely szerint a társadalmi élet élénkítésére, a művelődés fejlesztésére munkálkodnak. És e törekvésükben, e nemes munkájukban méltán részesültek a közönségnek azon támogatásában és osztaltan elismerésében, mely részükre ez alkalommal is úgy az anyagi, mint az erkölcsi sikert biztosította. Az előadás az igen szép számú és intelligens közönség figyelmét mindvégig lekövete tartotta és a szereplők összehangolt játéka az általános sikert eredményezte. Habár nem szabad, de nem is célnék sem a darabot, sem a szereplőket szigorú kritikával mérlegelni, de viszont az igazság érdekében és az érdem jutalmául elismeréssel kell adoznunk azoknak, kik valóban exceláltak s így a siker országlárszét magoknak vindikálhatják. — Az első darab **Box és Cox** című vígjáték, melyben legtöbb beütésig kellett **Rác** zsigmond (Box) ügyesen játszott és behatóan tanulmányozott szerepében, nem kevésbé **Kalmán** Juliska k. a. (Donceer asszony) rokonszenves alakjával párosult ügyes alakításával, míg **Prágy** **Aladár** (Cox) — eltekintve egy kis szögletességtől, mi talán a lámpaláznak tudható be — a szerep előnyös oldalának, a humoros részek kidomborításával szintén nagyban emelte az előadás sikerét. A második darab: **Virág** **Kád** **Rác** zsigmond (Kovács Péter) vette ki magának, ki ügyes alakításával és mikéjével igen sikerlően produkálta a papucskormány járma alatt nyögő öreg férjét, ki folyton kitérővel fenyegetőzött, de midőn tette kerül a sor, nevének abszolutizmusa enyomja benne az erlyt. Nem kevésbé ügyesen mutatta be **Károly** **Róza** k. a. (Márta) a furiát, a család rossz szellemét, ki mindenek fölött szarnoki önkényt akar gyakorolni, ki mindenben gáncoskodik. **Kotvics** **Jucika** k. a. (Nelli) ügyes narratással állította előnk a szerelmes unokahugát, ki nagynénje gancsától és ellenvetéseitől remegve, rejtegeti féltett titkát. Szerepének igen szorgalmas tanulmányozására vall **Richter** **Jakab** (Laci) alakítása is, kinél a szerelmes ifjú szerepében a természetes hűv és melegség nyilatkozott is, de nagyban hátrányára szolgált a szerepbe nem vágó, sokszor szögletes mimikája és orszama. Igen kedves jelenség volt még **Kreemár** **Teréz** k. a. (Kati) mint a szerelmes titkára beavatott szobalány, ki hogy ezek háborítaluan szerekelhessenek, folyton talált módot, a szerelmesek körül könyveskedő nagynénit valami frügy alatt eltávolítani. Nem kevésbé hű képét adta **Gerencs** **János** (Ódón) a szivartól megrészgült gyermeknek, ki betegségének okát csak nagy faggatás után merse be vallani, elarulva ezzel a szerelmesek titkát, mely a bonyodalmat a végkifejződés felé siettetti. A szereplőket többször hívták a lámpák elé s zuposan megjelenezték. Ez az elismerés csak csekély méltatás volt azon érdemnek, mely önmagában az elért sikerben leli jutalmát. Az előadást reggelig tartó a legkedélyesebb táncmulom követte, mely egyikévé tette ezen mulatságot a legkedélyesebb emlékek vigalmának.

— A sportegylet értekezlete. Sportegyletünk azon tegyáj, kik a június hó 1-én kezdődő vívótanfolyamra beiratkoztak, a f. hó 7-én husvét másodnapján, délután 3 órákor értekezletet tartottak a városba táncmestermében. Az értekezleten felolvastatt a gróf **Vay** **Lajos** egyetemi vívómesterrel kötendő egységével, melynek értelmében a vívótanfolyam 6 hétre van megszabva, hetenként 4 órai oktatással. A résztvevők ezért össze en 300 forint fizetnek s ezen kívül úgy a vívómestert, valamint családjának ingyenlakást adnak. A sport e testedző és legérősebb neme eddig nálunk jóformán ismeretlen volt és alig került egykét művelője. Épp ezért örömmel üdvözöljük a kezdeményező sportegylet az ideáját, mely bizonyára hovatovább számos új résztvevőt fog az egylet kötelékébe vonni.

— **Próbászónákat.** A szentesi zsidóhítközség által rabbi állásra hirdettet pályázatban, mint utólag értesülünk, dr. **Nádai** **N.** szeminarári végzett növendék is részt vett, ki most áll az utolsó vizsga előtt. A zsidóhítközség a fiatal pályázót meghívta próbászónákra, melyet a meghívott most pénteken és szombaton fog megtartani.

— **Kifüvetett gyorsírók.** A budapesti magyar gyorsíró egylet az egész ország gyorsírói kiterjedő versenypályázat rendezett, a melynek tárgya: **Wekerle** **Sándor** tanügyi miniszternek a múlt év október 10-én az országában elmondott és nyomtatásban 100 tanított sort képező beszédének stenogramja képezte. A díjak a legkorrektebb stenogramoknak ítéltettek oda. A pályázatra az ország minden részéből összesen 32 munkálat lón a versenyre rendező egyesülethez beküldve s a versenyben két szentesi születésű ifjú is pályadíjat nyert. Míg pedig **Gyurcsika** **Péter**, gimnáziumunk 6 ik osztályának növendéke, a harmadik díjra lón érdemesítve, mely gyorsírászati szakművekből állt, míg **Dömsöldy** **József** szentesi ifjú, ez időszert az iglő gimnázium 8-ik osztályának növendéke és az ottani gyorsíró kör elnöke, elismerő okmánnyal lett kifüvetve.

— **Táncpróba.** A f. hó 12-én fogja **Schnür** **György** városunkban már évek óta sikerrel működő táncantató tanítványaival a táncpróbát tartani, mely gyermekből, tekintettel a táncantató iránti általános rokonszere valószínűleg igen szépen fog sikerülni.

Nyilvános számadás.

A szentesi iparos ifjak képző- és segélyző egylete által f. évi április hó 7-én rendezett műkedvelői előadással egytekötött táncmulom bevételei és kiadásairól: **Bevételei:** beletpí jegyekből 125 fnt, Feül fizetésekből 6 fnt 30 kr összesen 131 fnt 30 kr. **Kiadások:** 68 fnt 31 kr, mely összeget levonva a bevételből maradt tiszta jövedelem 62 fnt 99 kr. Felülfizettek: **Ni. Petrovics** **Soma** 2 fnt; **Dr. Mátéfy** **Pál** 1 fnt, **Dr. Mátéfy** **Ferenc** 3 fnt, **N. N.** 30 kr összesen 6 fnt 30 kr. Fogadja a n. é. közönség egyletünk irányában tanusított szives pártfogásáért hálas köszönetem. Szentes, 1890 április 9. **Kanász** **Nagy** **Antal** egyleti pénztárnok.

Szerkesztői üzenet.

Csemegi **Antal** úrnak, **Csongrád.** Valóban esodlatraméltó, hogy velünk közölt főkéntbe tisztos elvele dacára a „**Csongrád**” című társadalmi és közművelődési heilapnec csak fennáll, de sőt a husvét számában az ön avatott tollából „**Erkölc**” rovatot” című oly cikket is hoz, mely meglehetősen összekötözik az ön magasztos elvele.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Dr. Mátéfy** **Ferenc.**
Társ-szerkesztő: **Bánfalvi** **Lajos.**

681. a. ú 890.

Hirdetmény.

Az 1876 évi VI. és XXVIII t. cikkeik rendelkezései szerint az 1890. évi tanévre tankötelezettség alá tartozó 6—15 éves gyermekek összeírása elreadattva, felhivatnak az érdekeltek szünek, kiknek az 1884. évi január-augusztus hónapokban, továbbá az 1883., 1882., 1881., 1880., 1879., 1878., 1877. és 1876 években és végre az 1875. évi szeptember-december hónapokban született gyermekeik vannak, hogy azokat a kiküldött összeíró közegeknek pontosan bevallani e nem mulasszák, mert a tartozó bevallások megtagadása, vagy a valóságunk elferditése, elfölkolása, ugyszintén az eljáró közegeknek ellentétlős s ellenőlt használt sőt köifejések kibágástköpeznek és 100 fntig terjedhető bírságbüntetést vannak maguk után.

Városi adóhivatal.

Szentes, 1890 március 28.

Tóth **Kálmán,**
adóügyi tanácsnok.

3—3

vz 1500. 1890. II. M. számhoz.

Hirdetmény.

1. A sorozó bizottság a szentesi sorozó járásban Szentes ujonclátlási székhelyén 5 nap alatt és pedig 1890. április 12 (6) április 16-ig fogja végezni:

a) a hadi szolgálatra való képesség megállapítását;

b) a hadképeseknek talát egyének besorozását a közös hadsergebe, a honvédségbe és ezek póttartalékába;

c) a felszámolások vagy a törvény értelmében a póttartalékba való besorozás kedvezményére igényelt bíró családfelettartók, illetőleg ezek hozzátartozói, továbbá papnövéndékek és papjelöltek, népiszkolai tanítók és tanítójelöltek, végre örökölt mezei gazdaságok birtokosai által benyújtott kérvények tárgyalását és elintézését.

d) a családi tekintetből vagy a tanítóképezdei tanulmányok befejezetése céljából való szabadságolást iránt, valamint végre e) az egyévi tényleges szolgálat kedvezményének megadása iránt benyújtott kérvények elintézését.

2. A felyő 1890. évi ujonclátlásra az új vótörvény értelmében az 1869-ik és 1867-ik években született hadkötelesek vannak felhívva.

3. A sorozásra felhívott hadkötelesek közül, a keresetképeség tekintetéből megvizsgálandó férfiakon kívül, a főntebb kitűzött időszaknak minden egyes napján csak annyian jelenjenek meg, a hányra nézve az ujonclátlási eljárás el lehet végezni; e célból a következő napirend állapítatik meg, úgy mint:

Április hó 12. napján a büntetésből a korosztály és sors szám rendjén kívül az A) lajstrom alapján, továbbá a korosztály és sors szám rendje szerint a B) lajstrom alapján állítandó egyéneket kivül azon első korosztálybelieknek, vagyis 1869-ik évi születésűeknek kell megjelenüök, akik az 1. sorszámtól 220. sorszámgig terjedő sorszámmok alatt vannak felvéve; április 13-án, vasárnap, szünet.

Április hó 14. napján azon II. korosztálybeliek, vagyis 1869. évben szülöttek, kik 221—311-ig, valamint azon III. korosztálybeliek, vagyis 1868-ban szülötteknek, kik 1—171. sorszámgig vannak felvéve;

Április hó 15-én azon III. korosztálybelieknek, kik 172—295-ig, valamint azon III. korosztálybeliek, vagyis 1867-ben szülötteknek, kik 1—154. sorszámgig vannak felvéve;

Április hó 16-án azon III. korosztálybelieknek, kik 155-től 242. sorszámgig vannak felvéve, valamint a családi tekintetéből a régebbi vótörvény alapján felmentetteknek, s akik ez okból a póttartalék és honvédség nyilvántartásába jutottak; e napon kell megjelenüök azon vidéki illetőségű is tartozók hadköteleseknek is, kiknek állítási lajstromaik illátéve lesznek, ezek bevezése után a lajstromok egyeztetése és lezárása.

4. A hadkötelesek és ezeknek a keresetképeség tekintetéből megvizsgálandó férfirokonak is kötelesek a sorozó bizottság előtt, amely naponként reggeli nyolc órákor kezd meg működését, idejekorán és tisztán megjelenüök. A sorozásra való megjelenésnek, valamint egyáltalában a vótörvényből folyó kötelezettségeknök elmulasztása, ezen hirdetmények vagy a törvénynek nem tudása nem meánthető.

Aki a sorozó bizottság előtt a sorozásra kitűzött időre kellő ok nélkül meg nem jelenik, az esetleg a törvénynek kény szereszközök alkalmazásba vétele mellett fog elővezetüök és ezenkívül ha késedelmet nem igazolja, 10 forinttól 200 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő; ha pedig szándékosan marad el a sorozásról, mint hadköteles szökevény, a körülányelvek kény, egy vagy két évi szolgálat hosszabbítással, esetleg 3 naptól 2 hónapig terjedhető elzárással, és 150forinttól 300 forintig terjedhető pénzbüntetéssel fog büntetüök.

Szentesen, 1890. március 19. én.

3—3

Dr. FILO **TIHAMÉR,**
főjegyző, Szentes város katona ügyvezetője.